

ISSN 0125 - 7447

รายงาน การเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL
SURVEILLANCE REPORT

VOLUME 16 NUMBER 52

JANUARY 3, 1985

วัคซีนป้องกันโรคหัดเยอรมัน	624
ตาแดงจากไวรัส-นครศรีธรรมราช	632
แคปซิลเลีย-ศรีสะเกษ	633
โรคติดต่ออันตราย	634

วัคซีน

วัคซีนป้องกันโรคหัดเยอรมัน (Live Rubella Vaccine : LRV)

เป็นวัคซีนชนิดผงแห้ง (Lyophilized) เตรียมจากไวรัสรูเบลลามีซีวิตพันธุ์ Wistar RA 27/3

ในการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อต้องใช้ neomycin และ polymyxin เพื่อป้องกันการติดเชื้อแบคทีเรีย ดังนั้นผลผลิตขั้นสุดท้ายคือวัคซีนนี้อาจจะยังมีปฏิชีวนะทั้งสองเหลือปนอยู่บ้างเล็กน้อย

ส่วนประกอบของวัคซีน

เมื่อผสมละลายแล้ว ใน 0.5 มล. จะประกอบด้วยไวรัสวัคซีนรูเบลลามีซีวิต 1,000 TCID₅₀ ตามเกณฑ์ขององค์การอาหารและยาสหรัฐอเมริกา (FDA)

ขนาดบรรจุ

บรรจุกล่อง 1 โด๊ส หรือกล่องละ 10 โด๊ส ในกล่องจะมีวัคซีนกันโรครูเบลลาชนิดผงแห้ง 1 ขวด และน้ำยาละลาย 1 ขวด

ขนาดและวิธีใช้

ใช้น้ำละลายที่เตรียมไว้ให้ในกล่อง เนื่องจากไม่มีสารกันบูดหรือสารต้านไวรัส ซึ่งอาจจะทำลายวัคซีนได้

1. ถูดยาละลายเข้ามาในกระบอกฉีดยาจนหมดขวด แล้วฉีดน้ำยาละลายทั้งหมดจากกระบอกฉีดเข้าไปในขวดที่บรรจุวัคซีนผงแห้ง และเขย่า ผสมละลายจนทั่ว วัคซีนที่ละลายแล้วจะมีสีเหลือง

2. ถูดยาวัคซีนที่ผสมละลายแล้ว เข้ามาในกระบอกฉีดที่จะใช้ฉีดจำนวน 0.5 มล. (ในกรณีที่บรรจุกล่องละ 1 โดส ก็ถูดยาวัคซีนที่ผสมละลายแล้วจนหมดขวด)

3. ฉีดวัคซีนเข้าใต้หนัง หลังจากเช็ดผิวหนังบริเวณที่จะฉีดด้วยแอลกอฮอล์ 70 เปอร์เซ็นต์ (หรืออีเทอร์) และทิ้งให้แห้งดีแล้ว

ให้ใช้กระบอกฉีดยาและเข็มที่ปลอดเชื้อ แยกฉีดแต่ละคน เพื่อป้องกันการถ่ายทอดเชื้อไวรัสอักเสบ บี (hepatitis B virus) และเชื้อโรคอื่นจากผู้หนึ่งไปสู่ผู้อื่น

ควรใช้กระบอกฉีดและเข็มปลอดเชื้อชนิดใช้แล้วทิ้ง ไม่ควรใช้กระบอกฉีดและเข็มที่เตรียมให้ปลอดเชื้อ โดยวิธีต้มหรือึ่ง เนื่องจากอาจมีสารเคมีบางอย่างตกค้างอยู่และทำลายไวรัสวัคซีนให้ตายได้ นอกจากจะต้องเตรียมกระบอกฉีดและเข็มให้ปราศจากเชื้อ โดยแน่ใจว่าไม่มีสารเคมีตกค้างและทำลายไวรัสวัคซีน เช่น ล้างด้วยน้ำกลั่นหลาย ๆ ครั้งก่อนอบให้ปราศจากเชื้อ

อายุที่ควรฉีด : ให้ฉีดได้ตั้งแต่อายุ 15 เดือนขึ้นไป ในประเทศที่กำลังพัฒนา กลุ่มเป้าหมายควรเป็นตามลำดับความสำคัญ ดังนี้:-

- (1) หญิงวัยเจริญพันธุ์ที่แต่งงานแล้ว ไม่ได้อยู่ในระยะที่กำลังตั้งครรภ์
- (2) หญิงที่กำลังจะแต่งงาน
- (3) เด็กที่กำลังจะออกจากโรงเรียนชั้นประถม
- (4) เด็กเข้าโรงเรียนในปีแรก
- (5) เด็กอายุ 15 เดือน

ปฏิกิริยาจากการฉีดวัคซีน

ประมาณร้อยละ 2-5 ของผู้รับวัคซีนอาจมีอาการไข้ต่ำ ๆ ปวดตามข้อในวันที่ 8 - 12 หลังการฉีดวัคซีน อาการจะคงอยู่ประมาณ 24 ชั่วโมง แล้วหายไป บางรายอาจมีต่อมน้ำเหลืองต้นคอโตและมีผื่นร่วมด้วย

ข้อควรระวัง

1. ห้ามให้วัคซีนหัดเยอรมันแก่หญิงที่ตั้งครรภ์หรือหญิงที่อาจจะมีการตั้งครรภ์ในระยะ 2 เดือน

2. ในระยะที่มีไข้หรืออาการของไข้หวัด ไม่ควรรับวัคซีนนี้
3. ห้ามให้วัคซีนนี้แก่ผู้ที่มีประวัติแพ้ neomycin
4. ไม่ควรให้วัคซีนนี้แก่เด็กที่มีประวัติการชักเมื่อมีไข้สูง
5. ผู้ที่มีความผิดปกติในภูมิคุ้มกันของร่างกายหรือได้รับยากดภูมิคุ้มกัน ไม่ควรรับวัคซีนนี้

ภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้น

ภูมิคุ้มกันต่อโรคหัดเยอรมันจะสูงขึ้นเต็มที่หลังสัปดาห์ที่ 2 ไปแล้ว หลังจากรับวัคซีนครั้งแรกเดียวและจะคงอยู่ตลอดชีวิต

การเก็บและการหมดอายุ

ให้เก็บในตู้เย็นที่อุณหภูมิ 4°C. ถึง 8°C. และไม่ให้ถูกแสงแดดตลอดเวลา
วัคซีนที่ผสมละลายแล้ว ต้องใช้ภายใน 1 ชั่วโมง แต่ถ้าเก็บวัคซีนที่ผสมละลายแล้วนี้ในตู้เย็นก็อาจจะเก็บไว้ได้ถึง 8 ชั่วโมง

การหมดอายุ ให้ดูฉลากบนขวดวัคซีนนั้น

เอกสารอ้างอิง

1. WHO Technical Report Series No. 610 : 1977
2. American Academy of Pediatrics Report of the committee on Infectious Diseases. 19th Evanston, 1 11 1982
3. Wilkins J, Wehrle P. Further evaluation of the optimum age for rubella vaccine administration. Am J Dis Child 1979; 133 : 1237-1239.

คัดจากคู่มือการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2528
บรรณาธิการ ในปีงบประมาณ 2529 นี้ กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข จะเริ่มนำวัคซีนป้องกันโรคหัดเยอรมันมาใช้ในแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค โดยกำหนดกลุ่มประชากรเป้าหมายเป็นเด็กนักเรียนหญิงในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นชั้นเรียนสูงสุดก่อนออกจากโรงเรียนประถมศึกษา เด็กนักเรียนในชั้นเรียนนี้จะมีอายุประมาณ 12 ปี โดยเฉลี่ย

จันทพงษ์ วะลีและคณะ (1) ได้ศึกษาการฉีดวัคซีนป้องกันโรคหัดเยอรมัน ในนักเรียนของโรงเรียนสตรี 2 แห่งในกรุงเทพมหานครระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2528 นักเรียนที่ได้รับการฉีดวัคซีนได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3, 4, 5 และ 6 ในกลุ่มนักเรียนชั้นม. 3 และ 6 พบผู้ไม่มีแอนติบอดีต่อหัดเยอรมันสูงถึงประมาณ 50 % ในกลุ่มที่ไม่มีแอนติบอดีมาก่อนนี้ หลังจากได้รับวัคซีนแล้วพบว่ามีความแอนติบอดี (Seroconversion) เกิดขึ้นสูงถึง 99 % แสดงให้เห็นถึงการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีมากในประชากรกลุ่มนี้หลังจากได้รับวัคซีนแล้ว

กลวิธีการให้วัคซีนป้องกันโรคหัดเยอรมันของกระทรวงสาธารณสุขในปัจจุบันคล้ายคลึงกับวิธีที่ใช้ในประเทศอังกฤษ (2) คือมุ่งเป้าหมายในเด็กหญิงอายุ 11-14 ปี อย่างไรก็ตามจากประสบการณ์ของอังกฤษพบว่าจำนวนผู้ป่วยโรคหัดเยอรมันในแต่ละปียังไม่มีแนวโน้มลดลงชัดเจน มีการระบาดของโรคนี้เกิดขึ้นในปี 2521 ต่อมาจึงได้มีผู้เสนอให้เน้นเป้าหมายในกลุ่มสตรีวัยเจริญพันธุ์เพิ่มขึ้นอย่างจริงจัง (3) ในประเทศไทยเองคงจะต้องมีการติดตามผลกระทบจากการเลือกใช้กลวิธีนี้อย่างใกล้ชิด เพื่อที่จะได้ดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ทันเวลา

เอกสารอ้างอิง

1. จันทพงษ์ วะลี รวงผึ้ง แผลมคม, สุดา ลุยศิริโรจนกุล, บุญยศ เรืองสกุลราช, ประยูร ภูนาศล การฉีดวัคซีนป้องกันโรคหัดเยอรมันในเด็กหญิงก่อนออกจากโรงเรียน แพทยสภาสาร 2528: 14: 121-126
2. Dudgeon JA. Rubella: proposed vaccination program in Europe. Proceedings of the International Conference on the Application of Vaccines against Viral, Rickettsial, and Bacterial Diseases of Man, PAHO, Washington DC, 1970, pp 251-54.
3. Brook CGD. Immunization policies, Br Med J 1983; 286: 1082-83.